

Mükemmelliğin sıkıcılığı ve boğuculuğu

75. Venedik Film Festivali'nin Ufuklar bölümünde dünya prömiyerini yapan 'Anons'u yönetmeni Mahmut Fazıl Coşkun'la konuştuk.

'Uzak İhtimal' ve 'Yozgat Blues'la Türkiye sinemasının önde gelen sinemacılarından birine dönüşen Mahmut Fazıl Coşkun'un yeni filmi 'Anons', dünya prömiyerini 75. Venedik **Film** Festivali'nin Ufuklar bölümünde yaptı. 1963'te bir darbe girişimi sırasında Teğmen Şinasi, Binbaşı Kemal, Binbaşı Rifat ve Albay Reha'nın İstanbul Radyosu'nda darbe bildirgesini okuma görevini yerine getirme çabalarını konu alan filmin oyuncu kadrosunda Ali Seçkiner Alıcı, Tarhan Karagöz, Murat Kılıç ve Şencan Güleryüz bulunuyor. Festivalde Coşkun'la filmini konuştuk.

- Talat Aydemir'in darbe girişimleri 'Anons'un hikâyesinde ne kadar temel oluşturdu?

Tabii ki hareket noktası tarihi vaka ve darbe girişimleri. Onları baz alarak yapılmış bir film ama benim bunu tekrar canlandırmak ve gündeme getirmek gibi bir niyetim yoktu. Bu yüzden filmi Aydemir'in girişimlerinden koparmaya çalıştım, bu konuyu çok da fazla hesaba katmadım. O gün yaşanmış hikâyelerden ilham alınarak yazılmış bir senaryo, ama bu girişimlerin bir ağırlığı yok.

- Neden 60'lara gitmek istediniz?

'Anons'a kaynaklık eden hikâye beni çok cezbedti. O dönemde radyo üzerinden bir iletişim meselesi var. Askerlerin radyoyu ele geçirirse hakikaten başarılı olma ihtimalleri var. Dolayısıyla radyo o dönem için işin merkezinde bulunuyor ve radyoyu ele geçiren başarılı oluyor. Radyodan "Biz başarılı olduk" dendiğinde halk buna ikna oluyor. Hatta Talat Aydemir'in tarihi bir cümlesi var, "Biz bir radyoya yenildik" diyor. Dolayısıyla bu hikâye ancak o dönemde anlatılabilirdi.

- Filmde bürokrasi mizahı da öne çıkıyor. Türkiye ve bürokrasi tarihini nasıl görüyorsunuz?

Bürokrasi aslında benim özel ilgi alanıma giren bir şey değil. Filmdeki adamlar bürokrat olduğu için filmin doğal olarak bir ilgisi var. Diğer yandan bürokrasi tarihi kurumsallaşma ve modernleşme tarihiyle ilgili. Hep Cumhuriyet gibi düşünülse de Osmanlı'da başlamış bir yapı ama hiçbir zaman tam oturmamış. Doğal olarak ondan mizah sızıyor ve bu benim hoşuma gidiyor.

- 'Yozgat Blues'dan sonra 'Anons'ta da kara mizah oldukça ön planda. Kara mizah Türkiye'nin de kuvvetli olduğu bir alan. Kendinizi Türkiye'nin kara mizah geleneğine bağlı görüyor musunuz?

Türkiye'deki mizah meselesinden ziyade kişiliğimle de ilgili olabilir. Yapımda sarkastik bir taraf var sanıyorum. Hayata biraz o pencereden bakmayı seviyorum. Olayları ciddi ciddi tartışmak yerine onların mizahi taraflarını görmek ve bu yönle ilgilenmek daha çok hoşuma gidiyor.

75
MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
LA BIENNALE DI VENEZIA 2018
Official Selection

ANONS

YÖNETMEN
MAHMUT FAZİL ÇOŞKUN

FILMOTTO / CHURCHHOV BROTHERS / BAK
ALİ SEÇKİNER ALICI MURAT KILIÇ TARIHAN KARAGÖZ ŞENCAN GÜLERYÜZ
SERKAN ERCAN ERDEM ŞENOCAK MEHMET YILMAZ AK SADEM ÖGE HAZİM KIRIK
ERDEM YÜCE ERGİ BALTAŞ ALIYI ÖZKAN KAYA YARIMCI YÖNETMEN MUSTAFA EMİN BÜYÜKÇÖKÜR
KUTLUP YILMAZ TUBAN KİTAÇ SAĞ KUTLU NAZEMİN VALİYEV AS KAPAT BORIS TRAKANDY
AS KUTLUP MURAT ÇELİKTAŞ, SERKAN KESERGİLİ MUSTAFA SERDAR BÜĞÜREN
KUTLU ÇİÇEK KAHRAKMAN SADEM YÖNETMEN ÖZKAN ÖZCAN SADEM TRAKANDY LÁSZLO RAJK
AKA YÖNETMEN ERDEM AKTINTAŞ YÖNETMEN KUTLU BODURGİÇ
SADEM YÖNETMEN JON STARK, SİMAN YUSUFÖĞÜL, BÜYÜK BEYKARÖĞÜL, YUSUF ASLANYÜREK
YÖNETMEN MUSTAFA ERKAN YILMAZ YARIMCI MUSTAFA BODURAY CHURCHHOV
YÖNETMEN CHURCHHOV, GEMİCİ ABRARŞEHİR YÖNETMEN HALİL KARDAŞ, TARIK TUFAN
SERKAN ERCAN KESAL, MAHMUT FAZİL ÇOŞKUN

FILMOTTO

MAHMUT FAZİL ÇOŞKUN

WAM

cinema

reklam5

VEGA

bir

wj

reklam5

VEGA

bir

wj

reklam5

VEGA

bir

wj

reklam5

VEGA

bir

‘Nostaljiden kaçtım’

-1960’larda geçen bir film yapmak sanat tasarımı olarak heyecan verici oldu mu?

Seviyorum 60’lar dünyasını. Ama nostaljik bir şey yapmak istemedim. Ondan kaçındım. Dönem filmleri biraz korktuğum bir şeydi. Bir dönemi inandırıcı hale getirmek iddialı bir şey. Özellikle de küçük bütçeyle. Mümkün olduğunca da yaşayan dönemin çok altını çizmemeye çalıştım. Çok da zevkli bir konu. Eski fotoğraflara bakmak bile eğlenceliydi. Filmin yapım tasarımcısı Laszlo Rajk’ın çok büyük katkıları oldu. Sanat yönetmeni Osman Özcan’la çalıştılar. Rajk, sadece onunla sınırlı kalmadı, dönem filmiyle de ilgili çok yardımını aldım.

'Hikâye 15 Temmuz'dan farklı'

- Özenli kadrajlar ve sabit planlarla ilerleyen sinema dilinden bahsedebilir misiniz?

Sabit planlar meselesi bu hikâyeyi anlatırken düşünmeye başladığım bir şey. Uzun planları da senaryoyu yazarken hesaplamıştım. Sabitlik ve kadrajın içinin aşırı planlı olması biraz hikâyeyle ve anlatmak istediklerimle ilişkilendirdiğim seçimler. Film, askerler ve darbeyle ilgili gibi gelse de benim kafamdaki, satire etmeye çalıştığım, bir ideale inanan insanlardı. Bir ideolojiye inananlar diyelim; bu herkes, her grup olabilir. Dolayısıyla bu insanların dünyasında kendi çerçeveleri var ve o çerçeve mükemmel olmalı. O mükemmellik sanki sabit ve herkesin bu çerçevenin içinde yer bulması gerekiyor. Ama derin seslerle bu çerçevenin daha büyük olduğunun altını çizmeye çalıştım. Filmin bütün klostrofobik yapısı aslında bu çerçevelerin ne kadar klostrofobik, mükemmel olsa bile, olduğunu göstermek içindi. Aslında hepsinin ideali şu, "Mükemmel bir dünya, mükemmel bir ülke veya ideal". Ben, o mükemmelliğin ne kadar sıkıcı ve boğucu olabileceğini anlatmak istedim.

- Abiniz Ahmet Hakan'ın hikâyesinden senaryonun ortaya çıkma süreci nasıl gerçekleşti?

Bu hikâyeden bana o bahsetti ve onun anlattığı şeyi baz aldım. Sonra senaryoyu Ercan Kesal'la birlikte yazdık. Başlangıçtan bugüne hikâye olarak çok değişmedi ama anlatım biçimi çok değişti.

- Venedik gösterimlerinde nasıl yorumlar aldınız? 15 Temmuz'la ilişkilendirildi mi sorularla?

Evet, "15 Temmuz darbesiyle mi ilgili?" gibi sorular bana çok geldi. Ben de "Bu film daha önce yazılmıştı, hikâyesi darbe girişiminden iki sene önce kaleme alındı, bu bir tesadüf" diye çok izah etmeye çalıştım. Politik sorular geldi ve ben de imtina etmeye çalıştım çünkü filmin oraya çekilmesini istemiyordum. Türkiye'yle ilgili çok [haber](#) yapılıyor ve gazete haberleriyle takip edenler için merak konusu olması da anlaşılabilir. Ben de ilgili olmadığını anlatmaya çalıştım.